

Vesetje in polemike ob slovenskih televizijskih oddajah

Štart televizijskih oddaj v slovenščini po tretji vsedrjavni italijanski televizijski mreži je spremljalo veselje, da smo po dvajsetletnem čakanju končno le dobili "svojo" televizijo (če jo tako lahko sploh imenujemo), a tudi nezadovoljstvo ob dejstvu, da se te oddaje nemoteno gleda le v mestu Trst, ne pa tudi v tržaški okolici in na Goriškem, da o Benečiji, Reziji in Kanalski dolini, ki niso vključene v konvencijo, sploh ne govorimo.

Mnogi se tako sprašujejo, ali imamo sploh naše televizijske oddaje, saj jih dejansko lahko gleda le "manjšina v manjšini". Drugi zopet kritizirajo dejstvo, da imamo na razpolago le štiri ure tedensko, medtem ko ima italijanska manjšina v Sloveniji (in na Hrvaškem) enajst ur televizijskih oddaj dnevno. Nezadovoljstvo – ne vemo, če iskreno ali namišljeno – vlada tudi v italijanskih krogih, saj so v Italiji zamažili signal TV Koper in se zaradi tega mnogi boje, da bi skrčili število ur na razpolago italijanski manjšini v Sloveniji in na Hrvaškem.

Nezadovoljstvu, pomislekom in polemikam navkljub pa oddaje vendarle so in ni rečeno, da bo tudi v bodoče ostalo le pri štirih urah tedensko. Ostaja pa dejstvo, da niso vidne na celotnem teritoriju, kjer prebivamo Slovenci v Italiji. Naloga političnih predstavnikov, katere smo Slovenci izvolili pa je, da se po svojih močeh zavzamejo, da se ta vidnost razširi, ne pa da brezplodno polemizirajo o domnevni strankarski pripadnosti nekaterih urednikov oddaj.

Ivan Žerjal

KLUB

Breda Susič

Zanimivi večeri v Slovenskem kulturnem klubu

Slovenski kulturni klub, ki vsako soboto zvečer prireja srečanja za mlade, je z začetkom meseca aprila prilagodil svoj urnik bližajočemu se poletju. Sedaj so dnevi že daljši, vreme postaja lepše, zato je razumljivo, da mladi radi ostajajo na odprtem čim dlje. Sestanki v klubu se torej sedaj začnejo ob 19^h in ne več ob 18.30.

Zadnja dva sestanka pred velikonočnimi prazniki sta bila za mlade organizatorje kar uspešna. Prvo soboto v aprilu so se mladi srečali z letošnjim Prešernovim nagrajencem, s pisateljem Alojzom Rebulo. Večer je potekal v res prijaznem vzdušju: po recitalu odlomkov iz Rebulovih del, ki so ga izvedli člani gledališke skupine SKK, je pisatelj odgovarjal na vprašanja številnih mladih, ki so se srečanja udeležili. Govoril je o svojem štu-

diju antične grščine in latinščine in o svoji ljubezni do slovenskega jezika, govoril je o svojem ustvarjanju, o morali v delu umetnika, pripovedoval je o svojih izkušnjah v profesorskem poklicu in o svojih pustolovščinah, ko je plezal po gorah, itd., itd. Njegovo pripovedovanje je bilo tako zanimivo in tudi zabavno, da so se mladi z njim zaustavili v pogovoru več kot dve uri, kar je že pravi rekord.

V soboto, 8. aprila, pa je bilo srečanje uglaseno na bližajoče se velikonočne praznike. Srečanje je bilo namreč, za spremembo, v obliki koncerta. Nastopila je vokalno instrumentalna skupina Jonatan iz Brezovice pri Ljubljani. To je skupina mladih, ki se z glasbo in petjem ukvarja že celih 10 let, lani pa je izdala svojo prvo kaseto.

2 ➔

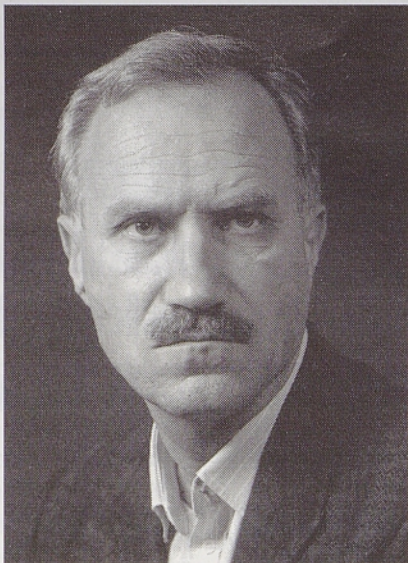
Pisatelj Alojz Rebula gost SKK.

Pogovor s psihoanalitikom, dr. Pavlom Fondo ob stoletnici psihoanalize

Pojejo predvsem pesmi z religiozno in versko vsebino, njihova posebnost pa je v tem, da predvsem zadnja leta pojejo pesmi, ki jih sami napišejo in uglašijo. Pri teh pesmih dajejo največjo težo ravno besedilu: v njih se sprašujejo o smislu življenja, odkrivajo božjo ljubezen, posvečajo pa se tudi aktualnim problemom – zelo pretresljivi sta npr. njihovi dve pesmi o splavu. Toda skupina Jonatan ni zanimiva samo zato, ker izvaja pesmi, ki so mladim zelo blizu, temveč tudi zato, ker publiko vedno prijetno preseneti sproščenost pevcev, navdušenje, s katerim pojejo, uglašenost in ubranost njihovih glasov. Po koncertu je sledila družabnost in zakuska.

Klubovci so se potem zbrali zopet na sestanku šele 6. maja, saj jih je večina, po velikonočnih praznikih, sodelovala na Slovenski Evrošoli, teden kasneje pa na skavtskem jurjevanju. Na prvem sestanku v mesecu maju je bila gostja večera profesorica in prevajalka Diomira Fabjan Bajc. Predstavila je slovarja, ki ju je pred kratkim pripravila in izdala, to sta Lažni prijatelji in Dve muhi na en mah. Večer je bil res zelo poučen, saj smo se udeleženci lahko zavedali, kako je treba znanje lastnega jezika stalno izpopolnjevati, obenem pa zabaven, ker nas je prof. Bajčeva večkrat spravila v smeh z zelo duhovitimi primeri napačne rabe evropeizmov ali dobesednih prevodov rekov. Tako nas je na nevsiljiv način opozorila, kako moramo biti pozorni na finese jezika in na njegovo pravilno rabo, saj smo v tem narodno mešanem območju vsi podvrženi napakam, ki izhajajo iz vpliva italijanščine.

Naslednji teden je bil že drugič stanelek posvečen obletnici konca druge svetovne vojne. Tokrat so klubovci medse povabili gospo Lido Debeljak Turk, ki je predavala o antifašistični organizaciji TIGR. Predavateljica se je v to temo in obdobje poglobila, ko je za slovensko radijsko postajo pripravljala niz oddaj z naslovom Četrtekova srečanja. Zbrala je veliko podatkov, predvsem pa dragocena pričevanja protagonistov tiste dobe. Tudi to srečanje je bilo zelo zanimivo, saj so mladi dobili veliko novih informacij o ljudeh in obdobju naše polpretekle zgodovine, ki je še premalo poznano in raziskano.

Dr. Pavel Fonda je eden izmed najbolj znanih tržaških psihoanalitikov. Doma iz Škednja, je dolgo let bil primarij v psihiatrični bolnišnici v Trstu. Udejeval se je tudi na političnem prizorišču, saj je leta 1985 bil župan devinsko-nabrežinske občine. Kasneje je psihiatrijo opustil in se odločil za psihoanalizo: pogosto se zanima tudi za antropologijo in etnologijo, s katerimi si pomaga pri psihoanalitičnem preučevanju medetničnih odnosov.

Svoje delovno mesto ima v središču Trsta, na Ul. Sv. Frančiška 12, kjer me je tudi sprejel.

Najprej se Vam zahvaljujem, da ste me sprejeli, čeprav vem, da ste zelo zaposleni. Vi ste znan tržaški psihoanalitik; kako bi na kratko obrazložili, kaj je psihoanaliza? Danes je namreč veliko govora o njej: za nekatere je to še vedno tabu tema, za druge pa se je sprevrgla v modo.

Rekli bi lahko, da z besedo psihoanaliza mislimo na tri stvari: najprej je to metoda raziskovanja človekove psihe, dalje je teorija o delovanju psihe, končno še način terapije. V bistvu je psihoanaliza vse to; če pa bi hoteli pojem bolje analizirati, bi morali dodati še vse šole ali struje ter teorije. Osnovni koncept vsega pa je, da obstaja podzavest (v Sloveniji ji sedaj pravijo "neza-

vedno"), to je del življenja izven psihične zavesti: kar nekdo še ob začetku življenja ponotranji, to kasneje nezavedno podoživlja in proicira v odnose z drugimi in s samim seboj – temu s strokovnim izrazom pravimo transfert. Druga pomembna predpostavka psihoanalize je nato tudi ta, da nezavedno psihično življenje odgovarja določenim vzročnim povezavam in da ga lahko zato tudi preučujemo. Jaz bi tako podal osnovne poteze psihoanalize.

Povedali ste, da obstaja več šol znotraj psihoanalize: v kateri se Vi prepoznavate? V enem Vašem eseju sem zasledila ime Melanie Klein: se morda strinjate z njenimi teorijami?

Lahko bi rekli, da se malo današnjih psihoanalitikov strogo drži ene ali druge šole, da se torej prepoznajo v enem samem avtorju ter samo temu sledijo. V sodobni psihoanalizi prevladuje eklecticism, tako da bi vsakdo lahko naštel nekaj avtorjev oz. smeri, iz katerih črpa. Seveda drži, da vsi izhajamo iz Freudovih ugotovitev, nato pa je veliko novejših avtorjev ogromno doprineslo k razvoju psihoanalize. Z izrazom 'novejši' mislim tudi na znanstvenike izpred štirideset ali petdeset let, kot je npr. Winnicott. Kar pa se tiče Melanie Klein, velja, da je ona bila začetnica izredno pomembne šole, ki pa se je kasneje razvijala dalje; morda je zato lažje prepoznati se v stališčih tistih, ki so kasneje razvili njene misli. Navsezadnje bi lahko tudi Winnicotta, vendar z določenim zadržkom, prištevali v to skupino.

Vem, da se Vi ukvarjate le z individualno psihoanalizo, ne pa s skupinsko. Bi nam lahko obrazložili svojo izbiro? Nekateri namreč trdijo, da je skupinska psihoanaliza brez vsakršne veljave, saj naj bi bilo bolje vzpostaviti stik le s posameznikom...

Danes mi je žal, da se nisem za to usposobil, vendar pa sta to dve različni poti: sploh ne velja, da se lahko psihoanalitik ukvarja z obema, ko pa se je osredotočil na eno. Mislim pa, da je skupinska terapija šele v zadnjih dvajsetih – petindvajsetih letih doživela

svoj pravi razvoj ter prišla do utemeljitve in veljave; prej se je namreč debatiralo o tem, kako bi lahko v skupini psihoanalizirali posameznika, medtem ko se je sedaj uveljavila zanimiva perspektiva in sicer preučevanje skupinskega psihizma (kako se skupina odziva na zunanost oz. katere so zakonitosti njenega delovanja). To je stališče, ki bo v bodoče brez dvoma obrodilo sadove.

Živimo v mestu, ki je znano po svojih dveh ali več dušah, ki pa si niso enakopravne. Nekateri znanstveniki trdijo, da tak shizofreničen odnos vpliva tudi na človeško notranjost; rada bi Vas torej vprašala, kdo se najpogosteje zateka k psihoanalizi. Ali lahko sestavimo identikit tega Tržačana?

Mislim, da ne moremo govoriti o tipologijah oseb, ki iščejo pomoč pri psihoanalitiki. Lahko rečem, da se k njemu zatekajo pripadniki srednjega sloja s srednjo ali visoko izobrazbo: to pa je tudi edina možna opredelitev. Dodam lahko še bolj splošno ugotovitev in sicer to, da se je v zadnjih dvajsetih letih močno povišalo število tistih, ki se zatekajo k psihoterapiji. Težko je tudi reči, ali je Tržačan res podvržen psihičnim motnjam ali ne; nedvomno je tu več samomorov kot v ostalih italijanskih mestih (približujemo se Sloveniji oz. srednjeevropskemu prostoru), drugih podatkov pa ni. Vsakdo si na svoji življenjski poti nabere nekaj težav: nekateri jih rešujejo sami, drugi pa potrebujejo pomoč.

Bi nam lahko obrazložili, kako poteka terapija pri Vas? Tu imate tudi znan divan za psihoanalizo: vsi pacienti morajo ležati na njem, ali kateri od njih raje sedi nasproti? Kaj pa hipnoza?

Ukvarjam se s psihoanalizo in psihoanalitično orientirano psihoterapijo, ki ima še kar določene sheme: gre za petinštiridesetminutna srečanja vsaj enkrat tedensko (lahko pa si sledijo tudi štirikrat tedensko, odvisno pač od primera); srečanja slonijo na svobodnih povezavah ali asociacijah, analizi sanj ter razkrivanju nezavednih vzgibov. Pri psihoanalizi uporabljamo divan, pri psihoterapiji pa se pogosto tudi sedi. Hipnoze se pa ne poslužujem: to velja v glavnem za vse psihoanalitike. Freud je sicer začel s hipnozo, a so jo kasneje opustili, saj so ugotovili, da so rezultati hipnoze kratkotrajni, čeprav so na momentu lahko zelo markantni.

Med drugim se ukvarjate tudi s problematiko manjšin: kaj menite o izreku, da se Slovenci kot Judje zapirajo vase, v nekakšen geto? Ali vse manjšine reagirajo podobno?

Vsaka manjšina čuti potrebo po združevanju: tu je malo ljudi, ki imajo isti skupni imenovalec, in zato stalno iščejo možnost, da bi se srečevali. Pri nas je še element, ki otežkoča odnos med večinci in manjšinci: to je nepoznavanje našega jezika. Če večinec naš jezik kolikor toliko pozna, ga manjšinci brez težave sprejmejo v svoja društva, drugače pa nastanejo problemi, saj bi v tem primeru vsi manjšinci morali uporabljati jezik, ki bi bil večincu razumljiv. Glede tega tudi ni vseeno, kateri so veljavni stereotipi; tu igrajo svojo vlogo tudi mediji, ki vplivajo na naš način mišljenja, čeprav sem mnenja, da je to bolj stvar družbene in ekonomske pogojenosti.

Nekateri vztrajajo pri trditvi, da tvega psihične motnje, kdor se svobodno ali po sili razmer odpove svojemu jeziku, češ da tako zataji del svojega bistva. Kaj mislite o tem?

Po pravici povedano nisem še zasledil takih primerov. Menim, da je to bolj pobožna želja nekaterih kot pa znanstveno dokazana trditev. Poznam nekaj takih, ki so se odrekli svojemu jeziku, a zaradi tega ne občutijo nobenih težav – tudi zato, ker jih nova skupina sprejme kot svoje pripadnike in jih ne krivi zaradi izbire.

Imate stike tudi z drugimi tržaškimi ali tujimi strokovnjaki na področju psihoanalize?

Jaz, doktor Polojačeva in pa dr. Jogan smo člani italijanskega Združenja psihoanalitikov, ki ima svoj sedež v Padovi, kjer se tudi srečujemo enkrat mesečno. Stike imamo tudi s Slovenijo in Hrvaško, kjer se zelo zanimajo za psihoanalizo: ti stiki so že obrodili sadove, saj smo v Trstu ustanovili šolo za slovenske in hrvaške psihoanalitike. Pri tem so nam rado darno pomagali tudi slovenski bančni zavodi.

Na Balkanu že dalj časa divja vojna, za katero so mnogi prepričani, da je spravila na površje to, kar vsakdo ima v sebi; se pravi, da je postalo očitno, kdo je nevrotik, sadik ali še kaj...

Veliko sem razmišljal o tem. V resnici je to zapletena stvar: nedvomno je vojna mejno stanje, ki družbo pogojuje oz. jo sili v posebno skupinsko psihično stanje, ki se približuje paranojnemu; izredno težko se tako družba izvleče iz črnobelega gledanja in iz občutka ogroženosti. Razumljivo je, da tedaj išče in se krčevito oprijema voditelja, ki pa je lahko psihično moten. 'Normalni' ljudje se v takih okoliščinah zgrozijo, bolni pa se nekako realizirajo in uveljavijo; sicer pa vojne razmere ojačajo bolne plati tudi v drugače zdravih osebah, ki tako počenjajo stvari, ki jih sicer ne bi. Vojna je nedvomno spirala uničevalnih in perverzних elementov, ki bi v normalni družbi ostali v ozadju.

Hvala lepa za pogovor!

Posnetek s prireditve ob 50-letnici obnovitve slovenskih šol v tržaškem Kulturnem domu.

Letos 4. Slovenski zamejski jamboree

Skavtsko delovanje doseže vsako leto svoj višek prav gotovo poleti na taborjenju. Volčiči in veverice, izvidniki in vodnice ter roverji in popotnice nestrpnost pričakujejo, da bodo lahko preživeli dva tedna v najprimernejši skavtski "delavnici", to je v naravi, med gozdovi in rekami, daleč od mestnega hrupa in vsakdanjih udobnosti.

Letos je za zamejske izvidnike in vodnice (starostna veja od 11 do 16 let) to pričakovanje še toliko večje, saj je letos od 17. do 30. julija v Čezsoči pri Bovcu v Soški dolini na sporedu 4. slovenski zamejski jamboree. Zamejski jamboree je različica svetovnega jamboreeja, ki je za skavte tabor, na katerem skupaj taborijo skavti s celega sveta, različnih ras, narodnosti in veroizpovedi. Zamisel za tak tabor, ki se ponavlja vsaka štiri leta, se je porodila že ustanovitelju skavtizma Badenu-Powellu, ki je na ta način hotel še bolj poudariti pomen skavtizma pri premagovanju razlik med narodi in pri gradnji miru na svetu. Zamejski jamboree pa se je rodil leta 1976 z namenom, da skupaj taborijo slovenski skavti, ki živijo zunaj meja matične domovine. Prvi tak tabor je bil leta 1976 v Pine-du, drugi leta 1979 v Logu pod Mangartom, tretji pa pred enajstimi leti v Globasnici na Koroškem.

Pred dvema letoma so se tržaški in goriški voditelji odločili, da po dolgem času spet obnovijo stike med obema deloma Slovenske zamejske

skavtske organizacije (SZSO), kmalu zatem pa so tudi sklenili, da zopet organizirajo zamejski jamboree.

Letošnji jamboree prinaša nekaj novosti v primerjavi s prejšnjimi, tako glede udeležbe kot tudi organiziranosti tabora. Kot na prejšnjih jamboreejih bodo tudi tokrat prisotni tržaški, goriški in koroški skavti. Poleg tega pa so organizatorji povabili tudi predstavnike skavtov iz Slovenije. Povabilu so se tako odzvali skavti iz Ankarana, Nove Gorice in pa ena četa iz Ljubljane. Da bi letošnji tabor dobil resnično vseslovenski značaj, so bili povabljeni tudi skavti iz Kanade, ki pa se iz tehničnih razlogov tabora ne morejo udeležiti, tako da bo prisotna le delegacija slovenskih kanadskih skavtov.

Kot se da razumeti že od samega naštevanja sodelujočih skupin, bo udeležba letošnjega jamboreeja res izredna. Predvidena je prisotnost približno 350 izvidnikov in vodnic. Če prištejemo še vodstvo, pa bo na taboru sodelovalo preko 400 skavtov in skavtinj. Izvidniki in vodnice bodo razdeljeni na tri podtabore. Razdeljeni pa ne bodo po pokrajinah, tako da bi tri podtabore sestavljali tržaški, goriški oziroma koroški skavti, ampak bodo čete iz Trsta, Gorice, Koroške in Slovenije med sabo pomešane, tako da si bodo podtabori številčno bolj ali manj enakovredni. Na ta način želijo voditelji po eni strani poudariti samostojno identiteto vsake čete, po drugi strani pa bi mo-

ralo na ta način priti do globljih stikov med skavti iz različnih krajev.

Tako kot tabori iz zadnjih let, bo tudi jamboree imel svojo ambientacijo, v katero se bodo skavti skušali čimbolje vživeti. Tema letošnjega taborjenja je o vitezih okrogle mize. Načelnik tabora Francesco Biancuzzi bo tako postal kralj Artur. Ob strani pa mu bo stala načelnica Erika Černic-Guniver. Z njima bodo tabor vodili ostali voditelji – vitezi, ki bodo skrbeli za 14-dnevno življenje izvidnikov in vodnic – oprod.

Število udeležencev prav gotovo daje slutiti, s kakšnimi težavami se je in se še bo morala ubadati SZSO pri pripravi letošnjega tabora. Program tabora je že skoraj v celoti pripravljen, njegova pestrost pa bi morala zadovoljiti prav vsakogar. Skavti bodo namreč imeli priložnost za urjenje v skavtskih spretnostih, za pridobivanje znanja v raznih tehničnih veščinah, za športno udejstvovanje, igro, petje in zabavo, pa tudi možnost duhovne poglobitve, tako da bo vsak udeleženec prav gotovo odšel domov obogaten. Nenazadnje pa je cilj letošnjega jamboreeja medsebojno spoznavanje udeležencev. Ti živijo namreč vsak v svojem okolju in realnosti, ki so si med seboj v marsičem precej različne. Prav ob takih prilikah, kot je letošnji jamboree, pa lahko mladi spoznajo, da so razlike v resnici dosti manjše, kot si verjetno sami mislijo.

Dva posnetka tabornega ognja na jamboreeju v Globasnici leta 1984.

Prireditev slovenskih višjih srednjih šol ob 50-letnici obnove slovenskega šolstva v Trstu

Malokdaj je bil Kulturni dom tako nabit poln kot 20. aprila na proslavi, ki so jo oblikovali dijaki vseh naših višjih srednjih šol s sodelovanjem Glasbene matice.

Program, ki ga je napovedovala Maša Pregarc, se je prelivljal iz točke v točko hitro in brezhibno po zaslugi režiserja Marka Sosiča, ki je dal prireditvi celostno podobo. Pozdravom ravnatelja Tomaža Simčiča in uglednih gostov je sledil slavnostni govor prof. Diomire Fabjan Bajc, v katerem je 50-letno obdobje podoživljala osebno, skozi lastna doživetja. Leto 1945 je postavila kot prelomnico, ko smo iz obdobja "strahotne more" prešli v obdobje evforije, v obdobje, ko so ponovno zaživele slovenske šole, v katerih so bili tako profesorji kot dijaki polni ljubezni do slovenstva. Čeprav si ne zakri-va težav in stisk, ki jim je bila šola izpostavljena od začetkov do danes, ko oblasti ukinjajo dve ravnateljstvi, pa je govorničin pogled uprt v prihodnost: veselje in pogum ji daje predvsem naša mladina, že tretja povojna generacija, ki vstopa v slovenske šole. Čeprav se razmere spreminjajo in se spreminja tudi odnos do narodnih vrednot, pa se slovenska šola ne bi smela odreči dvema prvenstvenima nalogama: stalni in pozorni skrbi za jezik, v katerem se izraža vsa narodova kultura, in vzgoji za ideale, za vrednote.

Na proslavi je nastopil komorni orkester Glasbene matice, ustanove, ki daje velikemu delu dijakov glasbeno izobrazbo in ki še vedno deluje sredi velikih težav. Orkester je zaigral Pizzicato polko J. Straussa in Koncert za štiri violine v b-molu, op. 3, št. 10 Antonia Vivaldija.

Sporod, ki so ga pripravile višje srednje šole, je bil raznolik in kvaliteten. Dijaki Trgovskega tehničnega zavoda "Žiga Zois" Alenka Metlika, Peter Raseni, Kristina Ferluga, Tjaša Ruzzier in Ana Mattietti so pod skrbnim vodstvom prof. Irene Žerjal zaigrali odlomek iz igre Josipa Tavčarja Prihodnjo nedeljo. Po zaslugi sproščenih in temperamentnih igralcev je zaživel na odru vzdušje, tipično za prvo povojno obdobje, v družini skromnega učitelja, polnega velikih sanj za bodočnost.

Dijaki liceja Prešeren (Nataša Zubalič, Ivo Kerže, Katja Simunich, Erika Baldè, Miha Rauber, Maša Strajn, Martin Rustja, Erika Hrovatin, Nina Taha,

Mladinski šolski zbor med nastopom v Kulturnem domu v Trstu.

Tilen Praprotnik in Maks Černigoj) so z mentorico Matejko Maver izbrali za nastop dramatiziran odlomek iz Senčnega plesa pisatelja Alojza Rebule. Bila je to živahna in verna slika razreda v petdesetih letih, ki pa se v bistvu ni dosti spremenila do današnjih dni. Beseda profesorja Kandorja, ki opozarja, kako je jezik življenje samo in kako je slovenščina kot mlad jezik "kot denar še svež od kovnice", so bile pravzaprav nadaljevanje govorničin misli o pomembnosti našega jezika.

Poklicni zavod Jožefa Stefana je predstavil lepljenko, ki sta jo pripravili profesorici Patricija Petaros in Nelida Ukmar iz besedil Borisa Pahorja, Andreja Kokota, Pavleta Merkuja in dijakov Mateja Muniha, Gordana Miralema in Gorana Terziča. Nastopili so David Agostini, Silva Dougan, Aleš Antonič, Luka Fonda, Alessio Kozlovič, Roberto Jakomin, Blaž Samatorčan, Andrej Stocca, Sara Krevatin, Maja Purič, Marko Bandi, Matej Munih, Ivan Hrovatin, Elena Matkovič, Barbara Uršič, Metka Husu, Peter Rasman in Goran Terzič v učinkoviti režiji Adrijana Rustje. Prizor je povezal spomine na položaj slovenskega šolarja v fašističnem obdobju z današnjim stanjem na slovenski šoli. Prizor je izzvenel v željo, da bi današnji dijaki bolj skrbeli za slovenščino, ki je bila v preteklosti tako zaničevana in zatirana.

Med posameznimi govorjenimi točkami je nastopil Pedagoški licej "A.M. Slomšek" najprej z nonetom, ki ga je vodila prof. Savica Malalan. Karol Hrovatin, Elizabeta Leghissa, Lara Leghissa, Manuela Budal, Rafaela Petronio, Katerina Riolino, Katja Vodopivec, Darja Radetti in Paolo Bembi so ubrano zapeli tri pesmi. Druga točka Pedagoškega liceja pa je bila razgiban moderni ples, ki so ga Kristina Berce, Martina Cociancich, Miriam Gripari, Barbara Gropajc, Lara Leghissa, Maja Marucelli in Damiana Tuljak naštudirale pod vodstvom prof. Loredane Kralj.

Za zaključek je mogočen pevski zbor višjih srednjih šol zapel pod vodstvom prof. Savice Malalan Gaudeamus igitur, Aleksandra Vodopivca Evrošola (ob klavirski spremljavi Martina Vremca) in Ignacija Ote Živela šola naša.

Originalno in okusno sceno so pripravili dijaki 3. a in 3. b razreda Znanstvenega liceja Prešeren pod vodstvom prof. Borisa Grgiča. Osnutek za znak je izdelal dijak 3. b Martin Turk.

Ob koncu naj pohvalimo še tiste di-privizorišča in so sceno estetsko dopolnjevali.

Prireditev, ki je bila del enkratne pobude – slovenske Evrošole, je dokazala, kako zelo smo na svojo šolo navezani vsi, predvsem pa dijaki, starši in šolniki.

Počitnice nekoliko drugače

Bliža se poletje in z njim tudi težko pričakovane počitnice. Nekateri so že načrtovali, kje in kako bodo počitnice preživeli. Izbire je res veliko: tu sta morje in sonce, tu so sprehodi po gorah, potovanja v kako tujo državo, študijske počitnice, tu so skavtski tabori in še bi lahko naštevali.

Zadnja leta pa se vedno več mladih iz zamejstva odloča, da vsaj delček svojih počitnic posveti samemu sebi, iskanju na odgovore, ki si jih vsak mlad človek postavlja v zvezi s smislom življenja, z Bogom, vero itd. Odlična priložnost za to so duhovne vaje in srečanja, ki jih organizirajo razne skupine v Sloveniji in zamejstvu.

Va tem mestu objavljamo nekaj datumov in drugih informacij za tiste, ki bi radi počitnice preživeli na nekoliko drugačen način.

ŽABNICE

– DUHOVNE VAJE ZA FANTE IN DEKLETA

OD 14. LETA STAROSTI DALJE

– Od 25. do 29. junija

– Prijave zbiražo šolske sestre, tel. 567851

KLANEC PRI KOZINI

– DNEVI DUHOVNOSTI ZA MLADE,

ki so končali 1., 2. in 3. srednjo: od 2. do 8. junija

– dnevi duhovnosti za mladino: od 9. do 15. julija

– dnevi duhovnosti za mlade, ki so končali 1., 2. in 3. razred srednje šole: od 23. do 29. julija

– dnevi duhovnosti za mladino: od 30. julija do 5. avgusta

– Prijave sprejema Milan Pregelj (župnik v Klancu), Klanec 20, 66240 Kozina, tel. (066) 81474 ali 81587

STRŽIŠČE

– DNEVI DUHOVNOSTI ZA MLADINO

– prijavite se lahko pri Irene Obreza tel. 826070

– od 9. julija do 14. julija

ASSISI

– DNEVI DUHOVNOSTI PO SLEDOVIH SV. FRANČIŠKA

– za mladino nad 18. letom starosti

– organizirajo slovenski minoriti in frančiškani

– od 7. do 14. avgusta

28.-30. AVGUST

– DNEVI DUHOVNOSTI ZA MLADE IZ ZAMEJSTVA

– organizira Odbor za mladinsko pastoralo za Tržaško pokrajino

– kraj bo naknadno objavljen

– prijave zbira Zvone Štrubelj tel. 211276

IGNACIJANSKE DUHOVNE VAJE

(v tišini) za mlade nad 18. letom starosti

– potekajo celo poletje v različnih krajih

– za informacije in prijave – Giorgina Pisani tel. 410860

LOGARSKA DOLINA

– DUHOVNE VAJE ZA MLADINO

– zadnji teden julija

– za informacije – Mitja Petaros tel. 639793

5. Draga mladih

Pred petimi leti je skupina mladih Tržačanov dala pobudo in organizirala mladinsko srečanje, na katerem so mladi, ki so prihajali iz Trsta, Gorice, Koroške, Slovenije in zdomstva tri dni preživeli skupaj, poslušali predavanja in okroglo mizo, diskutirali, se zabavali ob glasbi in drugih družabnih točkah. Srečanje se je kasneje poimenovalo Draga mladih, organizirali pa so jo vsako leto konec avgusta, oz. na začetku septembra, pred študijskimi dnevi Draga. Glavno organizacijsko vlogo je vsako leto izmenično prevzela skupina iz druge pokrajine (Trst, Ljubljana, Maribor). Letos je po petih letih zopet na vrsti Mladinski odbor Slovenske prosvete iz Trsta.

Priprave na 5. Drago mladih, ki bo letos od četrтка, 31. avgusta, do sobote, 2. septembra, so že stekle.

Drago mladih vsako leto posvetimo temi, ki jo skušamo osvetliti iz različnih zornih kotov, tako s predavanji in okroglimi mizami, kot z delom po skupinah in z razpravami.

Letos smo se odločili za temo, ki bo posvečena vplivu medijev na človeka. To je tema, ki ni bila nikoli tako aktualna kot prav v sedanjem času. In to ne samo zato, ker se novi mediji začenejo pojavljati tudi pri nas – tu mislimo ne samo na vedno širšo uporabo računalnikov, temveč tudi na uporabo laserja in virtualne realnosti – pač pa tudi zato, ker je razprava o vplivu televizije in drugih medijev na človeka, tako v Sloveniji kot v Italiji in drugod, zelo razgreta.

Tehnološki napredek prehiteva človeka. Na razpolago imamo vse vrste sredstev javnega obveščanja, ne zavedamo pa se, kako na nas ta sredstva vplivajo. V šoli nas učijo brati in pisati, včasih se učimo tudi brati med vrsticami, nikjer pa nas še ne učijo brati na primer slike, slik, ki se zvrstijo v filmu, na televiziji... Teh medijev še ne obvladamo popolnoma, kaj šele, da bi vedeli, kakšni bodo "otroci elektronskih medijev in virtualnega sveta". Marshall McLuhan je med prvimi ugotovil, da je tiskana beseda sprožila v zahodni civilizaciji procese, kakršni so bili industrijska revolucija, tehnološki napredek, demokratizacija... Katere procese bodo sprožili elektronski mediji?

Vsa ta vprašanja so povezana tudi z moralno in etiko. Vemo namreč, da se z mediji lahko manipulira mnenje. Kako do tega pride? V Italiji je bivši ministerski predsednik Silvio Berlusconi s pomočjo televizijskih spotov v dveh mesecih iz nič zgradil politično stranko, ki je zmagala na lanskim volitvah. Mlad človek, ki se hoče odgovorno vključiti v javno življenje, mora biti opozorjen na veliko vplivno moč medijev, mora pa zavest o tej moči poglobiti, jo raziskati, skušati odkriti mehanizme raznih tipov medijev, zato da bo lahko kljuboval njihovi moči in se tako lažje gibal v okolju in družbi, ki ga obdajata. Mediji – pluralizem – politika – etika so pojmi, ki so med seboj tesno povezani in ki bi jih na Dragi mladih radi osvetlili tako s predavanji strokovnjakov na tem področju kot tudi s pričevanjem tih, ki delajo v svetu medijev.

Tako bo eno predavanje posvečeno medijem sedanjosti, to je predvsem televiziji, pa tudi tiskani besedi, drugo predavanje bo skušalo osvetliti to, kar nas čaka v bodočnosti (elektronski mediji, mreže internet, laser, virtualna realnost), pri okrogli mizi pa se bomo lotili problema etike v medijih in odnosa med politiko, pluralizmom in mediji.

Na sporedu pa bodo tudi kulturne in družabne točke, in sicer dramska igra in ples.

Že sedaj vabimo torej vse mlade, da se udeležijo letošnje 5. Drage mladih, saj bo tema študijskih dni zelo aktualna, istočasno pa bo tu res enkratna priložnost za srečanje novih prijateljev.

Poletni tedni v Taizéju

Program je zasnovan tako, da lahko vsi udeleženci pridejo do konkretne izkušnje sprave in zaupanja, ki je eno od osrednjih poslanstev Taizéja. Taizéjska duhovnost odpira ključne teme sodobne civilizacije: strpnost, mir, človekove pravice, ohranitev stvarstva, solidarnost, pravična delitev dobrin.

“Kristus je brez izjeme združen z vsakim človeškim bitjem, od vsakega pričakuje preprostost, svoboden odgovor. Priti v Taizé, pomeni biti preko molitve, tišine in iskanja povabljen k živim studencem evangelija (Roger).”

Tudi letos bomo pripravili nekaj organiziranih skupin. Prijavite se pravočasno! Za vsako skupino bo predho-

Za kulisami “radijskega odra”

Morda ste pred kratkim po radijskih valovih spremljali simpatične nauke o lepem vedenju “Kar po domače” in prepoznali glas kake prijateljice ali prijatelja. Če ste bili dovolj vztrajni in ste sledili pripovedovanju do konca, so bili vaši dvomi razjasnjeni. Nastopalo je kar lepo število mladih: Nataša Zubalič, Tomaž Susič, Tamara Tretjak, Matjaž in Martin Rustja, Alenka Štoka, Manica Maver, Sara Balde, Mitja Petaros, Deva Pincin, David Šuligoj, Sara Perini, Jan Leopoli, Ivan Žerjal in Alenka Hrovatin. Pa tudi tonski mojster je bil tokrat mlad, saj je pri teh oddajah začel samostojno delati Franc Biancuzzi. Vse te nadebudneže je zbrala prof. Matejka Maver, ki je morala marsikoga tudi naučiti, kako se lepo govori (eh, dragi moji, kakšno muko predstavljajo široki in ozki, dolgi in kratki vokali, pa smiselni poudarki pa interpretacija... vse to res ni kar tako!). Pobudo pa se je dalo izpeljati, ker sta referent za dramatiko Nataša Sosič in ravnatelj slovenskih sporedov radia Trst A Filibert Benedetič sprejela predlog RO, da bi branje knjige Kar po domače Osipa Šesta in Simona Preprosta v rubriki Odprta knjiga zaupali mladim, ki še niso imeli veliko priložnosti nastopati pred mikrofonom. Izkušnja je bila po mnenju vseh prijetna in koristna obnem. **Matjaž**, ki nastopa v gledališki

skupini Jaka Štoka s Proseka in Kontovela, meni, da je igranje pred mikrofonom skoraj težje kot igranje na odru, kjer že s kretnjo, pogledom in mimiko lahko izraziš marsikaj. Pred mikrofonom te možnosti ni. Ostaja ti le glas, ki se mora prilagoditi zdaj veseli, zdaj žalostni, zdaj spet kako drugače obarvani situaciji. **Tomaž** je (poleg drugega) že večkrat vodil rubrike za Mladi val, zato mu radijski svet ni prav nič nov. Obratno, komaj nastopi med snemanjem težava z mikrofoni ali drugimi aparaturami, skoči “škratek Tomažek” veselo na delo in v hipu vse popravi. **Mitja** tudi rad nastopa pred mikrofonom. Posebno je bil navdušen, ko je sodeloval z izkušenimi igralci RO, kot so Marjana Prepeluh, Ivan Buzečan, Drago Gorup, Marjan Kravos. “V njihovi družbi pozabiš, da igraš, potegnejo te za sabo, vse postane lažje, preprostejše, skoraj... domače”. Ivan Žerjal in Jan Leopoli sta na vaje in snemanja prihajala iz Gorice, zato jima velja še posebna pohvala. **Jan** je začel pri Odru '90 in vodi oddajo narodno zabavne glasbe na Ljudskem radiu v Gorici. Pri projektu Radijskega odra je z navdušenjem sodeloval, saj je s to izkušnjo pridobil tudi dosti znanja. Jana namreč zelo zanima radijski medij, zato bi si želel še kdaj sodelovati pri takih projektih, saj so to dobre izkušnje in vaje za... morebitni bodoči poklic.

Pravzaprav si takega sodelovanja želimo prav vsi, ki smo nastopali pri branju te poučno šaljive knjige. Zabalvali smo se, se marsičesa naučili, a radi bi to znanje še izpopolnili. Se nam bo še kdaj ponudila priložnost?

dna priprava v prostorih SKAM en teden pred odhodom ob 10.00. Priprava je obvezna. Odhodi organiziranih skupin iz Slovenije bodo ob sobotah ob 8.00 s Kongresnega trga.

	odhod	vrnitev
1. skupina:	8. julija	17. julija
2. skupina:	15. julija	24. julija
3. skupina:	22. julija	31. julija
4. skupina:	29. julija	7. avgusta
5. skupina:	5. avgusta	14. avgusta
6. skupina:	12. avgusta	21. avgusta

Prijave sprejemamo v času uradnih ur v pisarni na Jurčičevem trgu v Ljubljani,

tel.: 061/126-30-71 ali 125-94-20.

Projekt sofinancira Urad RS za mladino.

RAST, mladinska priloga Mladike.
Pripravlja uredniški odbor mladih.

Pri tej številki so sodelovali:
Ivan Žerjal, Andrej Maver, Nadja Roncelli,
Erika Balde, Alenka Hrovatin
Breda Susič

Trst, maj 1995

Tisk Graphart
Drevored G. D'Annunzio 27/E,
Tel. 040/772151

Up with people

Sredi maja je v tržaškem gledališču Rossetti gostovala ena izmed petih skupin Up with people (živel ljudje) s predstavo World in motion (svet v gibanju). Skupino sestavljajo mladi iz vsega sveta, ki se po uspešno opravljeni avdiciji lahko udeležijo programov in dejavnosti UWP. Mladi nastopajo vsako leto v raznih gledališčih a tudi šolah, bolnicah, zaporih, domovih in preko pesmi in plesov posredujejo publiki izkušnje, ki so si jih nabrali med enoletnim potovanjem po svetu.

Tržaško predstavo so mladi oblikovali kot televizijsko oddajo v živo, med katero so izvajali izvirne pesmi, ki so jih torej sami sestavili, a tudi slavnejše hite iz petdesetih in šestdesetih let. Mladi izvajalci so priredili pravi šov s tem, da so v živo peli in igrali pesmi, plesna skupina pa je pospremila vsako skladbo z živahno koreografijo. Pesmi, ki so jih sami sestavili, obravnavajo širše mladinske tematike, od ljubezni in preglavic, ki jih ta ustvarja mladim fantom in dekletom, tja do šolskih težav, socialne zapostavljenosti in ekološke problematike. Na odru sta se tako zvrstila višješolski dijak, ki je v ritmu pesmi rap povedal, da mlad človek lahko odrase samo preko vzgoje in izobrazbe, ne pa s špricanjem šole ali uživanjem poživil; mati zemlja se je publiki predstavila v razcapani obleki in se pritožila nad brezbriznostjo zemljanov, ker jo zelo pogosto imamo za smetnjak. Prosila je, naj bomo bolj spoštljivi do nje, zato je zaključila svoj nastop z izvedbo pesmi Respect (spoštovanje).

"Oddajo" so popestrile tudi folklorne točke, med katerimi so mladi prikazali tradicionalne ruske, španske in italijanske plese, uprizorili so prihod pionirjev na ameriško celino in krajši prikaz kitajskega boja z zmajem.

Tržaška publika se je nad predstavo zelo navdušila in večkrat zahtevala ponovitev; mladi izvajalci so jo rade volje uslišali in zapeli še enkrat najlepše pesmi predstave, med temi tudi pesem Up with people, ki je že več kot dvajset let himna skupine.

Nadja Roncelli

Martin Krpan

V soboto 13. maja smo bili deležni pravega dokaza o sožitju med mladimi iz italijanskih in slovenskih šol. Ob 10.30 se je namreč v prostorih italijan-

skega tehničnega zavoda A. Volta odvijala predstava, ki so jo dijaki pripravili skupaj z dijaki znanstvenega liceja F. Prešeren. Predstava je bila rezultat daljšega dela in sodelovanja.

Vse se je pričelo lani novembra, ko se je tehnični zavod na pobudo profesorice Marise Zoppolato ponudil, da bi postavil na oder krajše delo s pomočjo dijakov slovenskega liceja. Prešernovci smo seveda takoj sprejeli ponudbo. V začetku, tudi sama priznam, nismo bili preveč navdušeni, saj smo bili prepričani, da tudi ta pobuda, kot vse ostale doslej organizirane, ne bo speljana do konca. S časom pa smo spoznali, da vsaj oni niso bili kot ostali, da jim ni bilo mar, kateri jezik govorimo mi in katerega oni, ampak samo to, kar nas povezuje – predstava, ki jo moramo na vsak način izpeljati.

In tako, po dogovoru naših in njihovih profesorov, smo se spoprijateljili z Levstikovovo povestjo Martin Krpan, v prevodu Alojza Rebule. Tekst je dramatizirala prof. Matejka Peterlin Maver, ki je potem delo tudi režirala s pomočjo bodisi italijanskih kot slovenskih profesorjev. Vaje so se odvijale izmenično v obeh šolah v popoldanskih urah in naj povem še to, da so se skoraj vsi igralci prvič znašli na odrskih deskah, za kar je bilo vse skupaj še bolj zabavno.

Vloge smo si porazdelili med dijaki obeh šol; ženske vloge so seveda vse pripadale našim dijakinjam, ker njihova šola (obratno od slovenske klasične) ne premore več kot dveh deklet.

Vlogo Martina Krpana je odigral Daniele Merkuza (Volta), cesarja Luca Pavat (Volta), cesarico Daša Bolčina (Prešeren), Jerico Katja Simunich (Prešeren), ministra Gregorja Roberto Nabergoi (Volta), velikana Brdavsca Christian Morello (Volta), sla Marco Merzek (Volta), kočijaža pa Eric Orel (Volta). V stranskih vlogah je nastopilo še mnogo drugih dijakov iz liceja Prešeren. Da bi bilo delo čimbolj pristno je bila poleg pripovedovalca Stefana Zivic (Volta) še pripovedovalka Erika Baldè (Prešeren), ki je posegla v igro z odlomki iz originalnega teksta.

Prisotni so bili četrtri razredi tehničnega zavoda ter četrtri razredi znanstvenega in klasičnega liceja. Publika je delo kar dobro sprejela, važnejše pa je bilo to, da smo se ob tem še sami zabavali.

Po predstavi je bila na vrsti še glasbena točka Tinkare Kovač (Prešeren), ki je ob klavirski spremljavi Marti-

na Vremca (Prešeren) zapela tri popevke. Od teh je bila tista v italijanščini o sožitju med raznimi narodi kar primerna za tole priložnost, bi rekla!

V programu je še ponovitev predstave in tokrat v stavbi slovenskega liceja. Pobuda je res lepo uspela, ne samo zaradi predstave same in niti zaradi tega, ker so jo dobro sprejeli dijaki, ampak zato, ker pomeni začetek novega prijateljskega odnosa, ki se ni in se ne bo končal ob zaključku predstave.

Erika Baldè

Uspeh dijakov liceja Prešeren na gledališkem tekmovanju

Tudi letos so dijaki liceja "F. Prešeren" nastopili na gledališkem tekmovanju tržaških višjih šol, ki ga vsako leto organizira kulturno društvo "Teatro degli Asinelli". Nastopi devetih višjih srednjih šol so bili na kar visoki ravni. Dijaki Znanstvenega liceja, edine slovenske šole, ki se je tekmovanja udeležila, so predstavili delo Prostor za vse – Un posto per tutti, ki so ga tudi sami napisali. Posamezni domiselno odigrani liki, vsak s svojo zgodbo in značajem, so pred gledalci sestavili mozaik, ki je gledalce zabaval, a jim tudi posredoval globok občutek osamljenosti ljudi, ki iščejo izhoda iz nje.

Žirija, ki so jo sestavljali Stefano Curti za gledališče Rossetti, Carlo Moser za Contrado in Giuliano Zannier za Armonio, je prvo mesto prisodila liceju Galilei za izvedbo Shakespeareove komedije Mnogo hrupa za nič. Prvo mesto si s to šolo delita še licej Petrarca in zavod Volta. Drugo mesto je komisija prisodila liceju Prešeren ex aequo z umetnostnim licejem Nordio. Med posameznimi igralci je žirija posebno pohvalo podelila Daši Bolčini, ki je res zelo naravno in z veliko zrelostjo odigrala lik čistilke. Ne glede na odločitev komisije pa je treba poudariti, da so celotno predstavo naših dijakov odlikovale sproščenost, iznajdljivost, smisel za mero in kultiviranost, ki jih pri drugih šolah nismo zasledili v tolikšni meri. Med igralci je presenetil Miha Raubar, ki je do potankosti izdelal svoj lik. Težka vloga brez besed Deve Pincin je slonela na veliki izraznosti njenega obraza in gibov. Pa tudi vsi ostali igralci so dobro odigrali svoje vloge: Kristina Bezenšek, Valentina Jakopič, Tinkara Kovač, Maja Mezgec, Marko Verri, David Korošic, Maša Pregarc, Jasna Simičič in Zaira Vidali.